

Σειρά εργαστηρίων «Αποκαλύπτοντας το αόρατο»

Crowdsourcing για έρευνες

Crowdsourcing: Έγγραφο αναφοράς

Ενότητα 1: Εισαγωγή

Τι είναι το crowdsourcing και πώς δημιουργήθηκε:

- Ο όρος *crowdsourcing* επινοήθηκε πρώτη φορά από τον Jeff How σε ένα [άρθρο](#) του περιοδικού *Wired* το 2006, που τον όρισε ως μια νέα εισροή εργασίας με τη βοήθεια του διαδικτύου. Έκτοτε έχουν εμφανιστεί διάφοροι τύποι εμπορικού και μη εμπορικού crowdsourcing.
- Για παράδειγμα, [η Wikipedia](#) είναι το καλύτερο παράδειγμα συλλογικής άντλησης γνώσης, το [KICKSTARTER](#) είναι ένα παράδειγμα έργων crowdfunding, το [Ushahidi](#) είναι μια δημοφιλής πλατφόρμα για τη χαρτογράφηση πληροφοριών από πλήθος.
- Στην πραγματικότητα, το Ushahidi έχει αναγνωρισθεί ως μία από τις πρώτες πλατφόρμες που επέτρεψαν τη «[χαρτογράφηση ακτιβιστών](#)», ή ένα είδος ακτιβισμού που συνδυάζει το crowdsourcing, τη δημοσιογραφία των πολιτών και τις γεωχωρικές πληροφορίες για κοινωνική αλλαγή ή λογοδοσία του Δημοσίου. Τις περισσότερες φορές, το Ushahidi έχει χρησιμοποιηθεί για τη χαρτογράφηση πληροφοριών που σχετίζονται με κρίσεις και προέρχονται από το πλήθος.
- Το crowdsourcing [χρησιμοποιείται](#) επίσης όλο και περισσότερο από τους [δημοσιογράφους](#).

Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του crowdsourcing:

Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
<ol style="list-style-type: none">1. Επιτρέπει την αξιοποίηση μιας τεράστιας δεξαμενής δεδομένων που διαφορετικά δεν είναι προσβάσιμη.2. Επιτρέπει τη συμμετοχή διαφορετικών ατόμων που συνεισφέρουν.3. Μπορεί να βοηθήσει στην εξοικονόμηση χρόνου και κόστους.4. Ανοίγει νέους δρόμους για συνεργασία με άτομα που συνεισφέρουν ή/και άλλους που εργάζονται στον ίδιο χώρο.	<ol style="list-style-type: none">1. Ενέχει τον κίνδυνο χειραγώγησης.2. Μπορεί να απαιτεί μεγάλη τεχνογνωσία και πόρους (π.χ. για τη δημιουργία τεχνολογικών εργαλείων, την επαλήθευση των συλλεχθέντων δεδομένων και άλλα).3. Ενέχει τον κίνδυνο να μείνει με άδεια χέρια (η επιτυχία του crowdsourcing εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την αποτελεσματική δέσμευση των συνεισφερόντων).4. Μπορεί να ενέχει πιθανούς κινδύνους για τους διοργανωτές και τους συνεισφέροντες (π.χ. όταν πρόκειται για crowdsourcing ευαίσθητων δεδομένων).

Μείωση του κινδύνου χειραγώγησης:

- Δεδομένων των προκλήσεων που προκύπτουν από την επαλήθευση των δεδομένων που προέρχονται από το πλήθος και του κινδύνου αλλοίωσης των δεδομένων από αντίπαλες οντότητες (π.χ. μέσω bots ή κακόβουλων προσπαθειών χρηστών), πολλοί οργανισμοί επέλεξαν να χρησιμοποιούν το crowdsourcing όχι ως κύρια αλλά ως συμπληρωματική μέθοδο συλλογής δεδομένων.
- Για παράδειγμα, στο έργο της ανακούφισης από καταστροφές, είναι συνηθισμένο να συνδυάζονται δεδομένα που παράγονται από χρήστες των μέσων κοινωνικής δικτύωσης με πλάνα από μη επανδρωμένα αεροσκάφη ή δορυφορικές εικόνες.
- Κατά την παρακολούθηση των εκλογών, οι αναφορές των ψηφοφόρων μπορούν να διερευνηθούν περαιτέρω από επαγγελματίες παρατηρητές εκλογών ή δημοσιογράφους και να χρησιμεύσουν ως αποδεικτικά στοιχεία για παρατυπίες επί της διαδικασίας.

Εναλλακτικές λύσεις:

- Το crowdsourcing απαιτεί συχνά μεγάλη τεχνογνωσία και πόρους, τα οποία θα εξεταστούν περαιτέρω στην επόμενη ενότητα.
- Ως εκ τούτου, μερικές φορές είναι πιο εφικτό να χρησιμοποιηθούν άλλες μέθοδοι που θα μπορούσαν να αποφέρουν παρόμοια αποτελέσματα, όπως η νοημοσύνη ανοικτού κώδικα (OSINT), η οποία επικεντρώνεται στη χρήση [ελεύθερων εργαλείων και πόρων](#).

Παραδείγματα για το πότε μπορεί να χρησιμοποιηθεί το crowdsourcing από δημοσιογράφους, σε μια κρίση ή για την καλύτερη διακυβέρνηση, τη λογοδοσία ή την υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων:

Crowdsourcing στη δημοσιογραφία

Το Tow Center for Digital Journalism στο Graduate School of Journalism του Columbia, το οποίο ερευνά τον αντίκτυπο της τεχνολογίας στη δημοσιογραφία, διερευνά τη χρήση του crowdsourcing από τα μέσα ενημέρωσης σε αυτόν τον [οδηγό του 2015](#).

Το TOW ορίζει το crowdsourcing στη δημοσιογραφία ως «την πρακτική όπου καλείται μια ομάδα ανθρώπων να συμμετάσχουν σε ρεπορτάζ - όπως η συλλογή ειδήσεων, η συλλογή δεδομένων ή η ανάλυση - μέσω μιας στοχευμένης, ανοικτής πρόσκλησης για συνεισφορά, προσωπικές εμπειρίες, έγγραφα ή ό,τι άλλο».

- Το 2018, το ABC Australia διεξήγαγε τη μεγαλύτερη έρευνα της χώρας με crowdsourcing για την περίθαλψη ηλικιωμένων μέσω [μιας δομημένης πρόσκλησης για πληροφορίες](#).
- Το ερευνητικό πρακτορείο CORRECTIV στη Γερμανία έχει αναπτύξει έναν αποτελεσματικό τρόπο για να εμπλέξει το κοινό στην άντληση πληροφοριών για διάφορα θέματα μέσω της δοκιμασμένης [πλατφόρμας CrowdNewsroom](#). Μία από τις πιο επιτυχημένες έρευνες που έχουν διεξαχθεί με crowdsourcing μέχρι σήμερα ήταν η έρευνα «Σε [ποιον ανήκει το Αμβούργο](#);» (διαθέσιμη στα γερμανικά), η οποία κάλεσε τους πολίτες του Αμβούργου να διεξάγουν ανοικτή έρευνα σχετικά με το

ποιος πραγματικά κατέχει και ελέγχει τα ενοικιαζόμενα ακίνητα στην αδιαφανή αγορά ακινήτων της πόλης.

- Το Bellingcat είναι ένας οργανισμός που επικεντρώνεται σε διαδικτυακές έρευνες πολιτών και συχνά χρησιμοποιεί τη μαζική άντληση πληροφοριών από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης για τη συλλογή πληροφοριών, την τεκμηρίωση και την επαλήθευση γεγονότων στο πλαίσιο των ιστοριών και των ρεπορτάζ του. Για παράδειγμα, μία από τις [εμβληματικές έρευνές](#) τους [σχετικά με την κατάρριψη του επιβατικού αεροσκάφους της Malaysia Airlines 17 \(MH17\)](#) στην Ουκρανία το 2014 βασίστηκε σε μεγάλο βαθμό σε crowdsourcing.
- Οι παραγωγοί ενός ντοκιμαντέρ για τις οικογένειες που πλήττονται από τον πόλεμο των ναρκωτικών στο Μεξικό - "[Anyone's Child Mexico](#)" - συγκέντρωσαν ιστορίες μέσω μιας δωρεάν τηλεφωνικής γραμμής μέσω τοπικών οργανώσεων και ζήτησαν από ανθρώπους σε όλο το Μεξικό να τηλεφωνήσουν και να διηγηθούν τις ιστορίες τους.

Crowdsourcing για τη χαρτογράφηση κρίσεων

Η χρήση της πλατφόρμας Ushahidi κατά τη διάρκεια του σεισμού της Αϊτής το 2010 θεωρείται ως η πρώτη περίπτωση [χρήσης της χαρτογράφησης πλήθους σε προσπάθειες ανακούφισης από καταστροφές](#). Έκτοτε έχουν αναπτυχθεί και χρησιμοποιηθεί πολλές άλλες πλατφόρμες χαρτογράφησης πλήθους για την ανθρωπιστική αντιμετώπιση, μεταξύ άλλων σε συνδυασμό με άλλες τεχνολογίες, όπως η χρήση μη επανδρωμένων αεροσκαφών ή δορυφορικών εικόνων.

- Ακολουθεί ένα [παράδειγμα](#) του 2019 [για τη χρήση του crowdsourcing για τη χαρτογράφηση των σημείων πλύσης χεριών](#) στην Ινδονησία για την πρόληψη της εξάπλωσης του COVID-19, το οποίο περιγράφει λεπτομερώς τις στρατηγικές που χρησιμοποιήθηκαν για την προσέλκυση χρηστών.

Crowdsourcing για καλύτερη διακυβέρνηση, λογοδοσία και ανθρώπινα δικαιώματα

Το crowdsourcing έχει επίσης χρησιμοποιηθεί από ακτιβιστές και υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων για να [χαρτογραφήσουν τη δωροδοκία και τη διαφθορά](#), να βοηθήσουν τους πολίτες να [αναφέρουν τοπικά ζητήματα](#) στις αρχές και να [αποκαλύψουν παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων](#).

- Ακολουθεί ένα [παράδειγμα](#) από το 2017 από την κοινή έρευνα της Διεθνούς Αμνηστίας και της Airwars για τον βομβαρδισμό της Ράκα στη Συρία, στην οποία συμμετείχαν πάνω από 138.000 εθελοντές από 124 χώρες.
- Η ProPublica είναι ένα ανεξάρτητο, μη κερδοσκοπικό ειδησεογραφικό μέσο ερευνητικής δημοσιογραφίας. Το 2020 οργάνωσε μια συνεργατική ειδησεογραφική κάλυψη θεμάτων για την ημέρα των εκλογών σε όλες τις ΗΠΑ, με την ονομασία [ElectionLand](#), με την άντληση δεδομένων από τον συνωστισμό από τις διαδικτυακές φόρμες των ψηφοφόρων, τα μηνύματα κειμένου, έναν αριθμό WhatsApp και τη συνεργασία με μια τηλεφωνική γραμμή ηλεκτρονικής προστασίας.

Ενότητα 2: Δημιουργία μιας προσπάθειας crowdsourcing

Προτού αποφασίσετε να συμμετάσχετε στο crowdsourcing, είναι σημαντικό να θέσετε ορισμένα ερωτήματα. Οι ερωτήσεις παρατίθενται παρακάτω:

● Γιατί θέλετε να κάνετε crowdsource;

- Για παράδειγμα, για να αφηγηθείτε μια ιστορία/να ευαισθητοποιήσετε για ένα θέμα, να συλλέξετε δεδομένα για να βοηθήσετε άλλους ακτιβιστές ή οργανώσεις στο έργο τους, να εμπλέξετε τους πολίτες γύρω από μια σημαντική διαδικασία ή γεγονός ή άλλα. Για παράδειγμα:
 - Μια μαζική ηλεκτρονική αίτηση [που ζητά ένα παγκοσμίως διαθέσιμο εμβόλιο κατά του κορονοϊού](#)
 - Ένας [ζωντανός χάρτης της ποιότητας του αέρα](#) σε όλο τον κόσμο
 - Μια πλατφόρμα για την αναφορά [θεμάτων που απασχολούν](#) τους πολίτες στις τοπικές αρχές

● Ποιες είναι οι κύριες δεοντολογικές εκτιμήσεις κατά την άντληση crowdsourcing αποδείξεων;

- Μπορεί να θέλετε να εξετάσετε πτυχές όπως η ακρίβεια των πληροφοριών, το απόρρητο των συνεισφερόντων, η ιδιοκτησία των δεδομένων που συλλέγονται και η προσβασιμότητα της προσπάθειάς σας.
- Ορισμένες από αυτές τις πτυχές μπορεί επίσης να έχουν νομικές επιπτώσεις, οπότε ίσως είναι φρόνιμο να ζητήσετε γνώμη από νομικό σύμβουλο πριν ξεκινήσετε την προσπάθεια.

● Πόσο επαληθεύσιμα είναι τα δεδομένα που συλλέγονται;

- Το crowdsourcing μπορεί να είναι ένα χρήσιμο εργαλείο για τη συλλογή δεδομένων που μπορεί να μην γνωρίζετε.
- Μπορεί επίσης να αποτελέσει πρόκληση η επαλήθευση, ιδίως αν έχετε να αντιμετωπίσετε μεγαλύτερες οντότητες που μπορούν να οργανώσουν bots και χρήστες που μπορούν να αλλοιώσουν τα δεδομένα σας. Ως εκ τούτου, προτού εμπλακείτε στο crowdsourcing, σκεφτείτε προσεκτικά αν και πώς θα μπορούσαν να επαληθευτούν τα δεδομένα που θα συλλέγατε.
- Δώστε σαφή εξήγηση για το βαθμό στον οποίο μπορείτε να επαληθεύσετε τα δεδομένα όταν δημοσιοποιείτε τα ευρήματά σας. Εάν έχετε ενδείξεις ότι τα δεδομένα έχουν αλλοιωθεί σκόπιμα, εξετάστε προσεκτικά εάν θα πρέπει να δημοσιοποιηθούν. Για παράδειγμα:
 - Η ρωσική πλατφόρμα χαρτογράφησης παραβιάσεων των εκλογών <https://www.kartanarusheniy.org/> παρέχει μια δήλωση αποποίησης ευθύνης, στην οποία αναφέρεται ότι οι αναφορές εκλογικών παρατυπιών συνεισφέρουν εθελοντικά από τους χρήστες και δημοσιεύονται χωρίς πρόσθετη επαλήθευση από τους διαχειριστές του ιστότοπου, προκειμένου να τεθούν τα δεδομένα άμεσα υπόψη των οργάνων της εκλογικής διοίκησης και των αρχών επιβολής του νόμου (περιεχόμενο στα ρωσικά).

● Ποιοι είναι οι συνεργάτες σας;

- Η αναζήτηση συνεισφορών από εκπαιδευμένους ακτιβιστές μπορεί να μοιάζει διαφορετική από την προσπάθεια εμπλοκής απλών πολιτών.
- Μπορεί επίσης να θέλετε να εξετάσετε δημογραφικά χαρακτηριστικά όπως η ηλικία, το φύλο ή η γεωγραφική θέση των συνεισφερόντων σας.
- Αν δεν θέλετε τα δεδομένα σας να προέρχονται από ένα μόνο υποσύνολο του πληθυσμού, αναρωτηθείτε αν οι πληροφορίες σχετικά με τις προσπάθειές σας μπορούν να φτάσουν σε [περιθωριοποιημένες ομάδες](#) ή αν τα εργαλεία που χρησιμοποιείτε είναι εξίσου προσβάσιμα σε όλους ή είναι πιθανό να διευρύνουν τα υπάρχοντα [ψηφιακά χάσματα](#).
- Τέλος, ενώ τα δεδομένα μπορεί να μην είναι [αντιπροσωπευτικά](#) με την κοινωνιολογική έννοια, μπορεί να θέλετε να προέρχονται από διάφορες τοποθεσίες και διαφορετικές ομάδες, ώστε να παρουσιάσετε μια πιο ακριβή εικόνα της κατάστασης με τα ευρήματά σας.

● Ποιοι είναι οι ωφελούμενοι σας;

- Να θυμάστε ότι αυτοί που συνεισφέρουν δεδομένα και οι τελικοί αποδέκτες της δουλειάς σας μπορεί να είναι διαφορετικοί.
- Προσπαθήστε να παρουσιάσετε τα πορίσματά σας σε μορφή που θα είναι προσιτή στο(α) κοινό(α) με το(α) οποίο(α) θέλετε να τα μοιραστείτε. Αυτό μπορεί να επηρεάσει τη μορφή με την οποία θέλετε να αξιοποιήσετε τα δεδομένα από το πλήθος. Για παράδειγμα:
 - Ο δικτυακός τόπος του "[I Paid a Bribe](#)" - ενός προγράμματος παρακολούθησης της διαφθοράς στην Ινδία - προβάλλει τον χάρτη της χώρας ανάλογα με την πυκνότητα των αναφορών που προέρχονται από κάθε περιοχή, δημοσιεύει μεμονωμένες αναφορές σε πραγματικό χρόνο, τις αθροίζει ανά κατηγορία και παρέχει μια επισκόπηση των δημοσιεύσεων ειδήσεων που προκύπτουν.

● Ποιοι είναι οι κίνδυνοι;

- Είναι επίσης σημαντικό να σκεφτείτε τυχόν κινδύνους ή ζητήματα ασφάλειας που μπορεί να επηρεάσουν εσάς ή τους συνεργάτες σας και κατά πόσον είναι ενήμεροι γι' αυτά.
- Λάβετε κάθε μέτρο για την προστασία της ιδιωτικής τους ζωής και της ανωνυμίας τους, όπου χρειάζεται. Ενίοτε αυτό μπορεί να σημαίνει τη λήψη πρόσθετων μέτρων για την ανωνυμοποίηση των δεδομένων πριν από την περαιτέρω επεξεργασία.

● Ποιος θα μπορούσε να γίνει συνεργάτης σας;

- Σκεφτείτε άλλες ομάδες ή ακτιβιστές που ενδεχομένως ενδιαφέρονται ή ασχολούνται ήδη με κάτι παρόμοιο. Υπάρχουν ομάδες με εμπειρία στο crowdsourcing ή των οποίων τα δεδομένα μπορείτε να χρησιμοποιήσετε για να διασταυρώσετε τα ευρήματά σας;

- Συνήθως είναι καλή ιδέα να συνεργάζεστε με άλλους προκειμένου να ενισχύσετε τις προσπάθειές σας ή να αποφύγετε την επανάληψη.
- Επιπλέον, κάποιες διασκεδαστικές μικτές προσεγγίσεις συλλογής δεδομένων μπορεί να προκύψουν ως αποτέλεσμα της συνεργασίας σας. Για παράδειγμα:
 - Το [πρόγραμμα Electionland](#) της ProPublica αποτελούσε μια συλλογική δημοσιογραφική προσπάθεια για την κάλυψη της πρόσβασης στην ψηφοφορία, της κυβερνοασφάλειας, της παραπληροφόρησης και της ακεραιότητας των εκλογών στις εκλογές του 2020 στις ΗΠΑ. Προκειμένου να καταγράψει τα εμπόδια στην ψηφοφορία σε πραγματικό χρόνο, ο οργανισμός συγκέντρωσε έναν συνασπισμό από [περισσότερα από 150 δημοσιογραφικά γραφεία](#) σε όλη τη χώρα, καθώς και [απηύθυνε έκκληση](#) προς τους ψηφοφόρους, τους εργαζόμενους στις εκλογές και τους εκλογικούς αντιπροσώπους να αναφέρουν τυχόν προβλήματα που αντιμετωπίζουν ή βλέπουν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας της ψηφοφορίας μέσω διαφόρων καναλιών.

● Τι συμβαίνει με τα δεδομένα μετά;

- Για παράδειγμα, θέλετε να μοιραστείτε ανοιχτά τα ακατέργαστα δεδομένα ή να γράψετε και να διαδώσετε ένα ρεπορτάζ με βάση τα ευρήματά σας;
- Είναι κρίσιμο να δημοσιοποιηθούν τα συμπεράσματα αμέσως;
- Σε ποια μορφή πρέπει να είναι τα δεδομένα; Για παράδειγμα:
 - Το FixMyStreet στο Ηνωμένο Βασίλειο δημοσιεύει συγκεντρωτικά δεδομένα σχετικά με τα ζητήματα που αναφέρουν οι πολίτες σε έναν [ζωντανό πίνακα ελέγχου](#), όπου παραθέτει επίσης τις κορυφαίες κατηγορίες, παρακολουθεί πόσες αναφορές έχουν ήδη επιλυθεί και βαθμολογεί τα τοπικά συμβούλια ανάλογα με την ανταπόκρισή τους.

● Θα πρέπει να αναφέρετε τους συντελεστές και πώς;

- Είναι σημαντικό να δίνετε πάντα τα εύσημα εκεί που πρέπει.
- Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την έκφραση ευγνωμοσύνης στους συνεργαζόμενους οργανισμούς, την απαρίθμηση των εργαλείων και του λογισμικού που χρησιμοποιήθηκαν, ακόμη και την κατονομασία των συντελεστών (ομάδες ή τα πιο ενεργά άτομα σε ιδιαίτερα μεγάλες προσπάθειες), εάν δεν χρειάζεται ή δεν επιθυμούν να παραμείνουν ανώνυμοι.
- Ελέγχετε πάντα με τους συνεργάτες πώς επιθυμούν να αναφέρονται ή προσθέστε μια σημείωση και μια δήλωση αποποίησης ευθυνών σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο θα γίνεται η αναφορά, συμπεριλαμβανομένου ενός τρόπου με τον οποίο οι άνθρωποι μπορούν να αρνηθούν να αναφέρονται, εάν αυτό αποτελεί κίνδυνο για αυτούς. Για παράδειγμα:
 - Όταν δημοσιοποίησαν τα [πορίσματά τους σχετικά με τους θανάτους αμάχων](#) κατά τη διάρκεια του βομβαρδισμού της Ράκκα στη Συρία το 2017, η Διεθνής Αμνηστία και η Airwars απαρίθμησαν όλους τους εταίρους, τα εργαλεία και τους κύριους συντελεστές που παρείχαν πολλαπλές ροές αποδεικτικών στοιχείων που χρησιμοποιήθηκαν στην έρευνα (βλ. <https://raqqa.amnesty.org/> => "Toolkit" => "Credits").

Ενότητα 3: Επιλογή της σωστής προσέγγισης crowdsourcing

Η επιλογή της σωστής προσέγγισης εξαρτάται από τους στόχους σας.

Μερικές φορές, οι δημοσιογράφοι δημιουργούν ένα ασφαλές κανάλι για να στέλνουν οι πολίτες ανώνυμα πληροφορίες, οι ακτιβιστές για να ενθαρρύνουν τα θύματα να στείλουν αποδείξεις της κακοποίησής τους σε οποιαδήποτε μορφή, ενώ και παρατηρητήρια εκλογών μπορεί να θέλουν να ζητήσουν από τους ψηφοφόρους να καταθέσουν το είδος της παρατυπίας που παρατηρούν.

Ο βαθμός στον οποίο χρειάζεστε τα δεδομένα να έχουν μια αυστηρή μορφή που απαιτείται για την ανάλυση θα καθορίσει αν θα πρέπει να προχωρήσετε σε μια δομημένη ή μη συλλογή δεδομένων.

- [Ο οδηγός Crowdsourcing](#) του Tow Center for Digital Journalism του Πανεπιστημίου Columbia διακρίνει μεταξύ «**ανοικτών**» και «**ειδικών**» **προσκλήσεων** για συνεισφορά ως εξής:
 - Σε μια ανοικτή πρόσκληση, το κοινό καλείται να επικοινωνήσει με τους διοργανωτές δίνοντας πληροφορίες μέσω διαφόρων καναλιών (ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, τηλέφωνο, SMS, online έρευνες κ.λπ.) για να συνεισφέρει με σχόλια, ψήφους, συμβουλές, φωτογραφίες ή όποιο άλλο υλικό. Αυτή η μορφή ακολουθεί συνήθως τη μορφή ανοικτής συλλογής δεδομένων.
 - Σε μια ειδική πρόσκληση, οι διοργανωτές απευθύνονται σε συγκεκριμένες ομάδες με ένα συγκεκριμένο αίτημα για πληροφορίες. Οι πληροφορίες παρέχονται συνήθως σε προκαθορισμένη μορφή και καταγράφονται σε βάση δεδομένων με δυνατότητα αναζήτησης.
- Τα **οφέλη της συλλογής συγκεκριμένων δεδομένων με δομημένο τρόπο** περιλαμβάνουν τη συγκέντρωση συγκεκριμένων τύπων στοιχείων σε ενιαία μορφή, η οποία επιτρέπει την εύκολη ανάλυση των δεδομένων. Ωστόσο, μια αυστηρότερη μορφή μπορεί να περιορίσει τη δυνατότητα του κοινού-στόχου σας να προσφέρει δεδομένα.
- Οι ανοικτές **μη δομημένες προσκλήσεις επιτρέπουν** τη μαζική άντληση μεγαλύτερης ποικιλίας δεδομένων από έναν δυνητικά μεγαλύτερο αριθμό συνεισφερόντων, χωρίς να υπάρχει περιορισμός για εσάς και το κοινό σας σχετικά με τις πληροφορίες που πιστεύετε ότι μπορείτε να λάβετε. Ταυτόχρονα, η επαλήθευση και η ανάλυση των δεδομένων που προέρχονται από πολλά κανάλια και σε πολλαπλές μορφές μπορεί να είναι πολύ πιο κουραστική και χρονοβόρα.
- Μερικές φορές απαιτείται ένας συνδυασμός διαφορετικών μεθόδων, ιδίως σε μεγάλα συνεργατικά πρότζεκτ ή όταν τα στοιχεία πρέπει να διασταυρωθούν σε πολλαπλές ροές δεδομένων.

Ενότητα 4: Συνεργασία με το(α) κοινό(α)-στόχο(ι) για crowdsourcing

Η επιτυχής εμπλοκή των μελών της κοινότητας που θέλετε να συνεισφέρουν είναι το ήμισυ της επιτυχίας της προσπάθειάς σας για crowdsourcing.

Με άλλα λόγια, μπορεί να κάνετε όλα τα υπόλοιπα σωστά, αλλά αν κανείς δεν συνεισφέρει δεδομένα, όλη η προσπάθεια θα είναι μάταιη. Ως εκ τούτου, είναι πολύ σημαντικό να σκεφτείτε εκ των προτέρων πως θα εμπλακεί η κοινότητα.

- Ακολουθούν ορισμένες **χρήσιμες κατευθυντήριες ερωτήσεις** [από την ProPublica](#):
 - Ποιοι είναι οι άνθρωποι που θέλετε να ανταποκριθούν; Γιατί είναι αυτή η καλύτερη κοινότητα;
 - Τι μπορεί να κερδίσει η κοινότητα από αυτό; Ποιοι είναι οι λόγοι για τους οποίους κάποιος/α θα συμμετείχε;
 - Ποιοι είναι οι λόγοι για τους οποίους κάποιος/α δεν θα συμμετείχε; Πώς θα απαντήσετε σε τυχόν ανησυχίες και προβληματισμούς;
 - Ποιος επηρεάζεται περισσότερο; Πώς περιγράφουν το πρόβλημα; Είναι θυμωμένοι/ες; Πού μιλούν γι' αυτό; Πώς;
 - Ποιοι είναι οι άνθρωποι με τη μεγαλύτερη επιρροή σε αυτή την κοινότητα; Έχετε μιλήσει μαζί τους; Ποια είναι η γνώμη τους για την ιδέα σας;
- Φροντίστε επίσης να λάβετε υπόψη σας τις **ιδιαίτερες κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες** στις οποίες δραστηριοποιείστε.
 - Εάν η συνεισφορά δεδομένων στην προσπάθειά σας συνεπάγεται κάποιο βαθμό κινδύνου, ο κόσμος θα είναι απρόθυμος εάν δεν πιστεύει ότι μπορεί κάτι να γίνει πραγματικά.
- Σκεφτείτε **πώς μπορείτε να κάνετε τον κόσμο να ενδιαφερθεί** με το να συμμετάσχει στην προσπάθειά σας για crowdsourcing.
 - Κάποιες φορές, αυτό μπορεί να σημαίνει ότι θα πρέπει να προηγηθούν εκστρατείες ευαισθητοποίησης και οικοδόμησης εμπιστοσύνης.
 - Μπορεί να οργανώσετε μια ενημερωτική καμπάνια για ένα συγκεκριμένο θέμα, να συνεργαστείτε με οδηγητές γνώμης, να οικοδομήσετε εμπιστοσύνη με τα πιο ενεργά μέλη της κοινότητας κ.ο.κ.
- Σκεφτείτε **πώς να παρουσιάσετε τα αποτελέσματα** και να ολοκληρώσετε το feedback με το κοινό, με τους συνεισφέροντες να παραμένουν ανώνυμοι. Για παράδειγμα:
 - μπορείτε να επιλέξετε να κάνετε live updates σχετικά με την πρόοδο της προσπάθειάς σας για crowdsourcing ή ακόμη και να μοιράζεστε ορισμένα από τα δεδομένα που συλλέγονται μέσω των ίδιων καναλιών ώστε να ενθαρρύνετε

τον κόσμο να κάνει περισσότερες συνεισφορές (βλ. την περίπτωση «[Το παιδί όλων: Μεξικό](#)» που περιγράφεται παρακάτω ως ένα εξαιρετικό παράδειγμα).

- Είναι επίσης χρήσιμο να βεβαιωθείτε ότι κάποιες συνεισφορές θα έρθουν το συντομότερο δυνατό αφού ξεκινήσετε την προσπάθειά σας (αυτό μπορεί να κανονιστεί εκ των προτέρων με κάποιες αξιόπιστες πηγές, αν γνωρίζετε ότι έχουν ήδη κάτι να συνεισφέρουν).
- **Εν ολίγοις, όταν τα μέλη της κοινότητας βλέπουν άλλους να συμμετέχουν ενεργά, είναι πιο πιθανό να εμπλακούν και τα ίδια.**

● Σκεφτείτε πώς θα προσεγγίσετε το κοινό σας.

- Μπορείτε να προωθήσετε την πρόσκλησή σας μέσω καναλιών και μεθόδων που προτιμούν οι συνεργάτες-στόχοι σας και όχι εσείς.
- Για παράδειγμα, η στοχευμένη διαδικτυακή διαφήμιση με τη χρήση εργαλείων όπως το [Lookalike Audiences](#) του Facebook μπορεί να φέρει αποτελέσματα αλλά μόνο αν το κοινό-στόχος σας χρησιμοποιεί το Facebook και φυσικά αν έχετε αρκετά χρήματα για να ξοδέψετε σε διαφημίσεις στο Facebook.
- Η ProPublica έχει καταγράψει [χρήσιμες ερωτήσεις](#) που πρέπει να εξετάσετε κατά την επιλογή της σωστής μεθόδου:
 - Ποιος είναι ο καλύτερος και αποτελεσματικότερος τρόπος επικοινωνίας με την ομάδα; Πώς θα ενημερώσετε τους συμμετέχοντες για το τι θα βρείτε; Πόσο θέλετε/χρειάζεστε να συμμετέχει αυτή η κοινότητα καθ' όλη τη διάρκεια της προσπάθειας;
 - Τι θέλετε να σας πει ο κόσμος; Προσπαθείτε να συγκεντρώσετε δεδομένα, αποδεικτικό υλικό κ.λπ;
 - Ποιες είναι οι συγκεκριμένες πληροφορίες που πρέπει να συλλέξετε; Ποιος είναι ο ευκολότερος τρόπος για να σας τα δώσει κάποιος/α; Έχετε κάνει δοκιμές; Πώς εξελίχθηκε;
 - Αν με το πρότζεκτ γίνει χαμός και έχετε τεράστια ανταπόκριση, πώς θα το οργανώσετε; Τι πρέπει να κάνετε εκ των προτέρων;
 - Πώς θα χρησιμοποιήσετε ή θα δημοσιεύσετε τα δεδομένα; Τι άδειες σας έχουν δώσει; Ποιος είναι ο καλύτερος και σαφέστερος τρόπος να επικοινωνήσετε τις προθέσεις σας;
- Ακολουθούν ορισμένες **μέθοδοι και κανάλια προσέγγισης της κοινότητας που** μπορείτε να εξετάσετε: (περισσότερα μπορείτε να βρείτε στις [μελέτες περιπτώσεων](#) που παραθέτει το Παγκόσμιο Δίκτυο Ερευνητικής Δημοσιογραφίας):
 - Ο Ολλανδός δημοσιογράφος του *De Correspondent* Jelmer Mommers χρησιμοποίησε ένα ειδησεογραφικό σάιτ για να απευθυνθεί απευθείας στους υπαλλήλους της Shell ζητώντας πληροφορίες σχετικά με το τι γνωρίζει η εταιρεία για την κλιματική αλλαγή. [Κάλεσε τους αναγνώστες να του στείλουν email](#) και έλαβε [εσωτερικά έγγραφα της εταιρείας και πολλά άλλα](#).
 - Η δημοσιογράφος της *ProPublica*, Adriana Gallardo, συνεργάστηκε με την ανταποκρίτρια του National Public Radio, Renee Montagne, για να [διαδώσει ένα διαδικτυακό ερωτηματολόγιο](#) που απευθυνόταν σε γυναίκες που αντιμετώπισαν απειλητικές για τη ζωή τους επιπλοκές κατά τον τοκετό. Το

ερωτηματολόγιο δημοσιεύτηκε στο Facebook και το Twitter, καθώς και σε αντισυμβατικά μέρη όπως ο ιστότοπος crowdfunding GoFundMe. Απέδωσε χιλιάδες απαντήσεις και οδήγησε [σε πολλά ρεπορτάζ](#).

- Οι δημιουργοί ντοκιμαντέρ για τη βία των ναρκωτικών στο Μεξικό εγκαινίασαν μια δωρεάν τηλεφωνική γραμμή που δημοσιοποιήθηκε μέσω τοπικών συνεργατών και κάλεσαν τον κόσμο σε όλη τη χώρα να καλέσει και να μοιραστεί τις ιστορίες του. Όταν έπαιρνε κάποιος, μπορούσε επίσης να ακούσει και τις ιστορίες άλλων. Η προσπάθεια αυτή κατέληξε σε multimedia ντοκιμαντέρ με τίτλο "[Anyone's Child: Mexico](#)" (διαθέσιμο και στα [ισπανικά](#)).
- Φροντίστε να λάβετε υπόψη τυχόν ζητήματα **προστασίας της ιδιωτικής ζωής και ασφάλειας**.
 - Η συμμετοχή στην προσπάθειά σας για crowdsourcing μπορεί να ενέχει κινδύνους για το κοινό-στόχο σας. Σε τέτοια περίπτωση, είναι σημαντικό να βεβαιωθείτε ότι κάνετε ό,τι περνάει από το χέρι σας για να προσφέρετε ένα ασφαλές κανάλι επικοινωνίας και να προστατεύσετε την ταυτότητα των συμμετεχόντων.
 - Παρότι ο κόσμος μπορεί να είναι πιο χαλαρός όσον αφορά την ασφάλεια από ό,τι θα περιμένατε, εσείς θα πρέπει να διασφαλίσετε ότι γνωρίζουν τους κινδύνους και το βαθμό στον οποίο μπορείτε να τους μετριάσετε.

Ενότητα 5: Επιλογή τεχνικών εργαλείων για crowdsourcing

Είναι πολύ εύκολο να ενθουσιαστείτε με τη χρήση ενός συγκεκριμένου εργαλείου για το crowdsourcing. Υπάρχει πληθώρα εύκολων και ασφαλών εργαλείων που έχουν αναπτυχθεί από και για υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, δημοσιογράφους ή παρατηρητήρια πολιτών. Ωστόσο είναι σημαντικό να επιλέξετε το σωστό εργαλείο που θα εξυπηρετήσει τους στόχους και τις ανάγκες της προσπάθειάς σας, ώστε να μην σχεδιάσετε το crowdsourcing με βάση το εργαλείο που θα διαλέξετε. Ορισμένες φορές, αυτό μπορεί να σημαίνει ότι δεν χρειάζεστε την πιο πρόσφατη και φοβερή τεχνολογία, αλλά αντίθετα να χρησιμοποιήσετε μια απλή τηλεφωνική γραμμή, SMS ή ηλεκτρονικό ταχυδρομείο.

Για να κάνετε την καλύτερη επιλογή, είναι σημαντικό να εξετάσετε:

- **Τεχνικό περιβάλλον**
 - Έχουν τα περισσότερα άτομα του κοινού-στόχου σας πρόσβαση στο διαδίκτυο; Τι είδους σύνδεση έχουν;
 - Έχουν πρόσβαση σε κινητές συσκευές ή smartphones, αν ναι, τι είδους/ποια μοντέλα είναι πιο πιθανό να χρησιμοποιούν;
 - Εξετάστε επίσης το επίπεδο των γνώσεών τους στους υπολογιστές.
- **Ιδιωτικότητα και ασφάλεια**
 - Είναι σημαντικό να εξετάσετε κατά πόσο η συμμετοχή στην προσπάθειά σας για crowdsourcing ενέχει κινδύνους για το κοινό-στόχο σας. Εάν ναι, είναι σημαντικό

να βεβαιωθείτε ότι κάνετε ό,τι περνάει από το χέρι σας για να προσφέρετε ένα ασφαλές κανάλι επικοινωνίας και να προστατεύσετε την ταυτότητα των συμμετεχόντων.

- Παρότι ο κόσμος μπορεί να είναι πιο χαλαρός όσον αφορά την ασφάλεια από ό,τι θα περιμένατε, εσείς θα πρέπει να διασφαλίσετε ότι γνωρίζουν τους κινδύνους και το βαθμό στον οποίο μπορείτε να τους μετριάσετε.

● Χρήση υφιστάμενων εργαλείων έναντι της δημιουργίας/εισαγωγής κάτι νέου

- Πολύς κόσμος δυσκολεύεται να αλλάξει συνήθειες όσον αφορά την τεχνολογία. Διερευνήστε ποια τεχνολογικά εργαλεία χρησιμοποιεί ήδη το κοινό-στόχος σας (π.χ. κοινωνικά δίκτυα, εφαρμογές μηνυμάτων κ.λπ.) και εξετάστε το ενδεχόμενο να ενσωματώσετε αυτά τα εργαλεία στην προσπάθειά σας για crowdsourcing.
- Εάν επιλέξετε να αναπτύξετε και να εισαγάγετε ένα ειδικό εργαλείο για την άντληση δεδομένων σε αυτό το συγκεκριμένο περιβάλλον, λάβετε υπόψη σας ότι παρά τις προσπάθειές σας να πείσετε τους ανθρώπους να το χρησιμοποιήσουν μπορεί να χρειαστεί χρόνος ή μπορεί να μην το πετύχετε καθόλου.

● Δημοφιλή εργαλεία ασφαλούς επικοινωνίας: Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα

- Υπάρχουν πολλά ασφαλή εργαλεία επικοινωνίας που χρησιμοποιούνται από δημοσιογράφους και ακτιβιστές/τριες. Αν και κανένα σύστημα δεν είναι 100% ασφαλές, υπάρχουν μέσα που προσπαθούν να δημιουργήσουν ένα πιο ασφαλές περιβάλλον από αυτό που παρέχουν τα συνήθη κανάλια επικοινωνίας (όπως το τηλέφωνο, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο).
- Κανένα εργαλείο δεν ταιριάζει στους πάντες, επομένως είναι σημαντικό να εξετάσετε προσεκτικά τις εκάστοτε συνθήκες όσων θα συνεισφέρουν.

Τα κοινά κανάλια επικοινωνίας περιλαμβάνουν:

Εργαλεία	Χαρακτηριστικά	Μειονέκτημα	Λήψεις και οδηγίες εγκατάστασης
Signal https://signal.org/	Το Signal είναι μια δωρεάν εφαρμογή ασφαλούς ανταλλαγής μηνυμάτων ανοικτού κώδικα για iPhone και Android , που αναπτύχθηκε από την Open Whisper Systems . Κρυπτογραφεί όλη την επικοινωνία	Το Signal δεν είναι τόσο δημοφιλές όσο το WhatsApp ή άλλες εφαρμογές που κάνουν κρυπτογράφηση από άκρο σε άκρο και οι χρήστες πρέπει να εγγραφούν χρησιμοποιώντας τους πραγματικούς	https://signal.org/download/

	<p>από άκρο σε άκρο, καθιστώντας όλα τα δεδομένα προσβάσιμα μόνο στον αποστολέα και τον παραλήπτη.</p>	<p>αριθμούς τηλεφώνου τους.</p> <p>Ωστόσο, το Signal <u>δεν καταγράφει σχεδόν καθόλου μεταδεδομένα σχετικά με τις επαφές ή τα μηνύματά σας</u>, καθιστώντας αδύνατο να συναχθεί οτιδήποτε σχετικά με την επικοινωνία σας με βάση τη χρήση της εφαρμογής.</p>	
<p>WhatsApp https://www.whatsapp.com/</p>	<p>Διαθέσιμο σε <u>iPhone</u> και <u>Android</u>, το WhatsApp είναι μια δημοφιλή εφαρμογή ανταλλαγής μηνυμάτων που χρησιμοποιεί <u>κρυπτογράφηση από άκρο σε άκρο παρόμοια με το Signal</u>. Αυτή τη στιγμή χρησιμοποιείται από <u>πάνω από 2 δισεκατομμύρια ανθρώπους</u> παγκοσμίως.</p>	<p>Όπως και το Signal, το WhatsApp αποθηκεύει τους αριθμούς τηλεφώνου των χρηστών. Ανήκει στο Facebook και δίνει τον αριθμό τηλεφώνου του χρήστη και τα στατιστικά του στην εταιρεία. Το Facebook <u>μπορεί επίσης να αναγκαστεί να μοιραστεί τα δεδομένα των χρηστών του</u> αν του ζητηθεί από κάποιο δικαστήριο.</p> <p>Το WhatsApp μπορεί επίσης να δημιουργεί αντίγραφα ασφαλείας των μη κρυπτογραφημένων μηνυμάτων σας στο iCloud ή στο Google Drive - το οποίο είναι ένα χαρακτηριστικό που μπορεί να απενεργοποιηθεί</p>	<p>https://www.whatsapp.com/download/</p>

		στις ρυθμίσεις ασφαλείας του messenger.	
Κρυπτογράφηση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου Pretty Good Privacy (PGP)	<p>Το PGP είναι ένα πρότυπο κρυπτογράφησης που είναι δημοφιλέσ στους δημοσιογράφους καθώς προσφέρει ασφάλεια στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο. Χρησιμοποιεί κρυπτογράφηση με χρήση δημοσίου κλειδιού που σημαίνει ότι κάθε χρήστης έχει ένα «δημόσιο κλειδί» που χρησιμοποιείται για την κρυπτογράφηση των μηνυμάτων προς άλλους χρήστες. Το δημόσιο κλειδί μπορεί να μοιραστεί με οποιονδήποτε. Κάθε χρήστης έχει επίσης ένα αντίστοιχο «ιδιωτικό κλειδί» που χρησιμοποιείται για την αποκρυπτογράφηση των μηνυμάτων και δεν πρέπει ποτέ να μοιράζεται.</p> <p>Παραδείγματα λογισμικού κρυπτογράφησης ηλεκτρονικού ταχυδρομείου περιλαμβάνουν το GPG Suite για Mac, το GPG4win για Windows και Linux, το Thunderbird με</p>	<p>Το PGP απαιτεί ένα λίγο πιο αναβαθμισμένο επίπεδο τεχνικών γνώσεων και εκπαίδευσης πριν το χρησιμοποιήσει ένας κάτοχος υπολογιστή ή smartphone.</p> <p>Άλλοι ασφαλείς δίαυλοι επικοινωνίας μπορεί να προσφέρουν ανάλογο επίπεδο προστασίας, ενώ είναι πιο φιλικό προς τον χρήστη.</p>	<p>https://www.openpgp.org/software/</p>

	την επέκταση Enigmail και το Mailvelope .		
Protonmail https://proton.me/	Το ProtonMail είναι μια PGP πλήρως ενσωματωμένη δωρεάν υπηρεσία ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Αυτό σημαίνει ότι με το ProtonMail, οποιοσδήποτε μπορεί να χρησιμοποιήσει το PGP, ανεξάρτητα από τις τεχνικές του γνώσεις . Αποτρέπει επίσης οποιονδήποτε, συμπεριλαμβανομένης της ίδιας της ProtonMail, από το να διαβάσει ή να μοιραστεί τα email, μια λειτουργία γνωστή ως κρυπτογράφηση μηδενικής πρόσβασης.	Παρόλο που είναι δωρεάν (ο βασικός λογαριασμός) και εύκολο στη χρήση, από προεπιλογή, το ProtonMail επικοινωνεί με εξωτερικούς λογαριασμούς ηλεκτρονικού ταχυδρομείου χωρίς κρυπτογράφηση από άκρο σε άκρο. Ως εκ τούτου, ο εξωτερικός πάροχος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στην άλλη πλευρά μπορεί να έχει πρόσβαση στα μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που αποστέλλονται από το ProtonMail, οπότε καλό θα ήταν να μεταφέρετε ευαίσθητες πληροφορίες μόνο εντός της υπηρεσίας ProtonMail.	https://proton.me/pricing
SecureDrop https://securedrop.org	Το SecureDrop είναι ένα σύστημα υποβολής καταγγελιών ανοικτού κώδικα (για whistleblowers) που μπορούν να εγκαταστήσουν οι ειδησεογραφικοί οργανισμοί για να λαμβάνουν με ασφάλεια και ανώνυμα έγγραφα	Παρόλο που το SecureDrop επιτρέπει σε κάθε οργανισμό που το εγκαθιστά να κατέχει πλήρως τους διακομιστές , να ελαχιστοποιεί τα μεταδεδομένα, να κρυπτογραφεί τα δεδομένα και να επιβάλλει μια σειρά από άλλες ισχυρές	https://docs.securedrop.org/en/stable/

	<p>και πληροφορίες από πηγές.</p> <p>Είναι διαθέσιμο σε 20 γλώσσες και χρησιμοποιείται σε περισσότερους από 50 ειδησεογραφικούς οργανισμούς παγκοσμίως, συμπεριλαμβανομένων των <i>New York Times</i>, <i>The Washington Post</i>, <i>ProPublica</i>, <i>The Globe and Mail</i> και <i>The Intercept</i>.</p>	<p>πρακτικές ασφαλείας, μπορεί να είναι δαπανηρό και δύσκολο να το εγκαταστήσετε μόνοι σας.</p>	
<p>Tella https://tella-app.org/</p>	<p>Το Tella είναι μια δωρεάν εφαρμογή συλλογής δεδομένων για κινητά ανοικτού κώδικα, σχεδιασμένη για περιβάλλοντα με περιορισμένη συνδεσιμότητα στο διαδίκτυο και υψηλούς κινδύνους ασφαλείας. Αυτή τη στιγμή είναι διαθέσιμη σε Android σε διάφορες γλώσσες.</p>	<p>Παρότι το Tella είναι σχετικά εύκολο στη χρήση και προσαρμόζεται στις ανάγκες ενός οργανισμού που το χρησιμοποιεί, η ανάπτυξη της εφαρμογής απαιτεί εκπαίδευση των χρηστών και κάποιες τεχνικές δεξιότητες για την εγκατάσταση του server.</p>	<p>https://tella-app.org/</p>
<p>FrontlineSMS https://www.frontlinesms.com</p>	<p>Ένα λογισμικό που χρησιμοποιείται από διάφορους οργανισμούς για τη διανομή και τη συλλογή πληροφοριών μέσω γραπτών μηνυμάτων σε περισσότερες από 120 χώρες.</p>	<p>Χρησιμοποιεί κοινά προσβάσιμο αλλά όχι ασφαλές κανάλι επικοινωνίας. Είναι μια επί πληρωμή υπηρεσία με σχετικά μικρό κόστος.</p>	<p>https://www.frontlinesms.com/platform</p>

Ενότητα 6: Επαλήθευση

Η επαλήθευση των δεδομένων είναι εξαιρετικά σημαντική. Ανάλογα με τον τύπο και τη μορφή των δεδομένων που σκοπεύετε να συλλέξετε, σκεφτείτε προσεκτικά τι βαθμό επαλήθευσης μπορεί να χρειαστείτε και κατά πόσο έχετε τη δυνατότητα να το κάνετε.

Τα αποτελέσματα μπορεί να έχουν ως εξής:

● Μη επαληθεύσιμα δεδομένα

- Κάποια δεδομένα μπορεί να μην μπορούν επαληθευτούν, καθώς μπορεί να είναι πολύ καινούρια και να μην υπάρχουν άλλες πηγές για να επιβεβαιωθούν. Σε αυτή την περίπτωση, δεν υπάρχει επαλήθευση, αλλά έλεγχος. Προσπαθήστε να αντικρούσετε τα δεδομένα πριν από τη δημοσίευση.
- **Εάν δεν μπορείτε να τα επαληθεύσετε, αλλά εξακολουθείτε να θέλετε να τα δημοσιοποιήσετε, σημειώστε με σαφήνεια ότι πρόκειται για «μη επαληθευμένα» δεδομένα.**

● Μερικώς επαληθευμένα δεδομένα

- Αποφασίστε σε ποιο βαθμό χρειάζεται να επαληθεύσετε τα δεδομένα για να μπορείτε να τα χρησιμοποιήσετε / δημοσιεύσετε.

● Πλήρως επαληθευμένα δεδομένα

- Δεδομένα που έχουν επαληθευτεί από πολλές διαφορετικές πηγές.
 - Σε περίπτωση που γίνεται ρεπορτάζ σε πραγματικό χρόνο που αφορά παραβιάσεις δικαιωμάτων ή όταν ένα περιστατικό πρέπει να δημοσιοποιηθεί γρήγορα προκειμένου να αποτραπούν περαιτέρω αδικήματα, εξετάστε το ενδεχόμενο να διαθέτετε μια κινητή ομάδα εξειδικευμένων ατόμων που θα μπορούσε να επισκεφθεί το σημείο του περιστατικού και να συλλέξει στοιχεία,
 - Όταν η επιτόπια επαλήθευση των συνεισφορών δεν είναι δυνατή, οι διοργανωτές μπορεί να επιλέξουν να συνεργαστούν με κάποιον που έχει επιτόπια παρουσία και με τον οποίο μπορούν να διασταυρώσουν τα ευρήματά τους.

Επαλήθευση δεδομένων που έχουν χαρτογραφηθεί από το πλήθος

Υπάρχουν διάφορα στοιχεία που μπορούν να ληφθούν υπόψη στο crowdsourcing κατά τη διάρκεια μιας κρίσης. Οι [χρήστες του Ushahidi κατά τη διάρκεια του σεισμού της Αϊτής το 2010](#) εντόπισαν τους ακόλουθους τρόπους επαλήθευσης των δεδομένων, μεταξύ άλλων κατά την απεικόνισή τους σε χάρτη:

- **Τοποθεσία** - προέρχεται η πληροφορία από το σωστό μέρος;

- **Φήμη** - εμπιστεύομαι την πηγή ή την εμπιστεύονται άνθρωποι που θεωρώ αξιόπιστους;
- **Σύγκριση/αθροίσεις περιεχομένου** - μέσω ομαδοποίησης ή άλλων μεθόδων για να καταγραφούν μοτίβα.
- **Χρονοδιάγραμμα** - έρχεται η πληροφορία τη σωστή στιγμή;

Επαλήθευση πληροφοριών στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης

Υπάρχουν διάφορες τεχνικές για την επαλήθευση πληροφοριών από μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αρχείων πολυμέσων κ.λπ., τις οποίες μπορείτε να χρησιμοποιήσετε αν ταιριάζουν στο είδος των δεδομένων που συλλέγετε (π.χ. υπάρχει το [Εγχειρίδιο επαλήθευσης των μέσων κοινωνικής δικτύωσης](#) του Ευρωπαϊκού Κέντρου Δημοσιογραφίας). Ωστόσο, να θυμάστε ότι η δημιουργία μιας διαδικασίας επαλήθευσης δεν είναι εύκολη υπόθεση και μπορεί να απαιτεί τη δημιουργία ενός πολύπλοκου μοντέλου λήψης αποφάσεων και μια ομάδα ανθρώπων με συγκεκριμένες δεξιότητες.

- Δείτε αυτό το παράδειγμα της προσπάθειας δημοσιογράφων να [παρακολουθούν και να επαληθεύουν πληροφορίες κατά τη διάρκεια των βουλευτικών εκλογών του 2012 στην Ουκρανία](#).

Ενότητα 7: Ανάλυση των δεδομένων και παρουσίαση των ευρημάτων

Είναι σημαντικό να παρουσιάζετε τα δεδομένα με ειλικρινή και έντιμο τρόπο, αλλά και να σκέφτεστε μια ελκυστική μορφή παρουσίασής τους.

- Πριν ξεκινήσετε μια προσπάθεια crowdsourcing, σκεφτείτε πώς θα **αναλύσετε** και θα **παρουσιάσετε τα ευρήματά σας**. Η **μορφή** με την οποία θα θέλατε να παρουσιάσετε τα ευρήματά σας μπορεί επίσης να επηρεάσει τη μορφή με την οποία θα αντλήσετε δεδομένα.
 - Για παράδειγμα, αν θέλετε να γράψετε ένα ρεπορτάζ ή μια σειρά ρεπορτάζ με βάση τα δεδομένα που συλλέξατε, μια ανοικτή μη δομημένη πρόσκληση μπορεί να είναι η καταλληλότερη. Αν, αντίθετα, θέλετε να γράψετε ένα αναλυτικό ρεπορτάζ, μπορεί να χρειάζεστε πιο δομημένα δεδομένα που μπορούν να αναλυθούν με πιο συστηματικό τρόπο.
 - Ακόμη και όταν εργάζεστε με δομημένα δεδομένα, σκεφτείτε τι είδους εντύπωση θέλετε να κάνετε με τα δεδομένα σας - με άλλα λόγια, ποια «ιστορία» θα θέλατε να αφηγηθούν τα δεδομένα σας;
- Κατά τη δημοσίευση των ευρημάτων, περιγράψτε τόσο τις μεθόδους συλλογής δεδομένων όσο και τον τρόπο με τον οποίο καταλήξατε στα συμπεράσματά σας.
- Μην ξεχνάτε να αναφέρετε όλους τους συντελεστές. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την απόδοση μνείας σε συνεργαζόμενους οργανισμούς, την απαρίθμηση των εργαλείων και του λογισμικού που χρησιμοποιήθηκαν, ακόμη και την αναφορά των

συντελεστών (ομάδες ή τα πιο ενεργά άτομα σε ιδιαίτερα μεγάλες προσπάθειες). Αυτό δεν ισχύει προφανώς αν επιθυμούν να διατηρήσουν την ανωνυμία τους.

- Στον ιστότοπό σας και σε οποιοδήποτε άλλο υλικό παράγετε με βάση τα ευρήματά σας, αναφέρετε σαφώς εάν και σε ποιο βαθμό μπορέσατε να **επαληθεύσετε** τα δεδομένα που παρουσιάσατε.

Σχετικά υλικά: Άρθρα και οδηγοί «Αποκαλύπτοντας το Αόρατο»

- ["It Takes a Crowd...": Tips and examples of using crowdsourcing to collect information](#): Άρθρο που συνοδεύεται επίσης από μια [βιντεοσκοπημένη ομιλία του συνεδρίου](#) «Αποκαλύπτοντας το Αόρατο» και μια [βιντεοσκοπημένη](#) παρουσίαση μελέτης περίπτωσης)
- ["Safety First!"](#), οδηγός από το «Αποκαλύπτοντας το Αόρατο».
- ["Risk Assessment Is a Mindset, Not a Checklist"](#), άρθρο που συνοδεύεται επίσης από ένα [βίντεο με ομιλία από το συνεδρίο](#) «Αποκαλύπτοντας το Αόρατο».